

KURIER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 20. Maia V. S. ROKU 1808.

WILNO VS. d. 20 Maia. Takie są obowiązkami które zajmują Kommissyą i iey usilność dla usługi publiczney poświęconą. Te kiedy przeznaczeni Obywatele z rozważą czytać zechcą, czyież serce na ubezpieczeniu wieczystém edukacyi narodowej, nie uczucie osobistej pociechy z rozciągniętych do dalekich pokoleń korzyści? Czyież serce nie będzie już wolném od trwogi czynienia ofiar fundusze edukacyjne pomnażających, kiedy te swojemu iedyńie przeznaczeniu tak uroczyste są zawarowane? Czyież serce odważy się zatrzymać albo zataić dług iakikolwiek do własności funduszowej należny? będąc przekonany, iż się odkryje przez środki do tego użyte, i przez gorliwość współziomków, do której prawo 1776 roku i ordynacya przeszłej Kommissyi edukacyjney zachęcając, każdemu donosicielowi iawnemu lub ukrytemu z odzyskanych summ przeznaczyła nagrodę. Upewnia ją Kommissya dzisiejsza, równie iak i zachowanie sekretu, ktoby go żądał, wiarą urzędową zaręcza; nie skazi zaś nikogo iey wyznaczeniem będąc cechą zasługi za objawienie ukrytey własności, którą sprawiedliwość i łaska panujące go oddaie ufności i potrzebie publiczney; wszakże nikt żadnych w tey mierze doniesień bez podpisu imienia i nazwiska przysyłać ani podawać nie ma, i że donoszący pisma swoje do Kommissyi nie zaś do iey członka adressować Sądowi w Kadencyach zebranemu, lub do Kancellaryi teyże Kommissyi oddadź, czyli też naostatek ktoby sekretu nie potrzebował Plenipotentowi funduszu donieść jest obligowanym, ostrzega. Spodziewa się nawet Kommissya, że ieśli kogo mającego dotąd niewiadomą własność edukacyjną wstrzymywała od wyjawiania niepewność tego funduszu, aby innemu nie uległ przeznaczeniu, gdy już taka obawa zniknąć powinna skutkiem łaski i dobroci MONARSZEY zniesiona, iż każdy zechce własném wyznaniem powrócić takową własność, a summę edukacyjną byleby złożył dowody ewikcyi dostateczney na dalszém procentowaniu zostawioną mieć będzie. 4. Nie wątpi bynajmniej Kommissya Sądowa edukacyjna, że iurydykcyje Ziemskie i Grodzkie mając w księgach swoich Powiatowych niezatartetransakcye do majątków funduszowych wszelkiego rodzaju służące, pódają przykładem gorliwości poprzodników swoich którzy przynosili Kommissyi przeszłej edukacyjney uwiadomienia o własnościach publicznych; czekać będzie Kommissya podobnych wypisów z zaręczeniem szacunku i wdzięczności, za pomoc w tey mierze potrzebną, a nawet przedstawiać gorliwych do nagrody przyrzeka. 5. Wszyscy Dyplomatyczni Possessorowie dóbr Poiezuickich otrzymując tymże Ukazem MO-

NARSZYM dnia 21 Grudnia 1807 roku upewnienie, że te dobra fundusz edukacyjny składające zostają nie odjętą ich własnością dziedziczną, że żadne lustracye, lub dozór i rozrządzenia skarbowe, do nich się ściągac nie powinny; że lasy do tych dóbr należące iako stanowiące część teyże własności w zupełném ich zarządzaniu zostawać mają, odbierając przytém dobrodzieystwo zniesionych ewikcyi z majątków ich dziedzicznych, ubezpieczeniu naostatek, że ich spokojność własności dziedzicznej i uprzywileiowanej żadnemi napotém rozrządzeniami władzy krajowej wstrząsioną nie będzie, gdy za uzyskaną tę korzyść do powiększenia summy szacunkowej kapitałney na te dobra wniesionej czwartą częścią iakoteż do płacenia szóstego procentu są pociągnięci. Kommissya już to dla dołączenia wspomnioney części do kapitału, już też dla obliczenia ieśli iakie przez czas zaszłych odmian krajowych nie wyniknęły w płaconych procentach remanenta; tudzież dla rachunków z Jzbami skarbowemi tak o kapitały iako i procenta zachodzących, i dla ułożenia ztąd ienekalney Tabelli, obowiązanie tychże wszystkich obywateli wspomniane dobra funduszowe posiadających, aby Dyplomata, inwentarze podawcze, cesy, lub nabycia, niemniej kwity płaconych procentów od początku posiadania tych dóbr do daty terażniejszey poczynawszy od dnia 15 miesiąca Maia do dnia 15 miesiąca Września roku bieżącego w tym przedciągu czasu pod rejestrami przez się lub Plenipotentów swoich podpisanemi do Kancellaryi Kommissyi Sądowej edukacyjney za iey rewersami złożyli: bo zaniedbanie albo zwłoka dla samychże posiadaczów przyjemną bydź nie może, kiedy ostateczney rezolucyi od Kommissyi o swoich dobrach nie otrzymają, a pociągnięci do Sądu za nieposłuszeństwo zapłaceniem kosztów prawnych ukarani zostaną. 6 Nie może Kommissya iasniey tłumaczyć się do Possessorów summy i dobra które należały do Zgromadzeń Duchownych odeszłych za granice, a które podług konwencyi trzech dworów do Imperium Rossyiskiego są przyłączonemi, teraz zaś z daru MONARSZEGO w rzędzie własności edukacyjney policzonemi, aktualnie też majątki posiadających, tylko przemawiając do wszystkich głosem Ukazu MONARSZEGO w punkcie 14 wyrażonego, mocą którego wzywa, aby każdy dla sprawdzenia i wysłędzenia praw służących na possessye takowych funduszy edukacyjnych w terminie powyżey przepisany dowody autentyczne legalności takowych possessyi dziedzicznych, czyli też summownych, inwentarze podawcze z opisaniem osiadłości, intrat wszelkich, własnościów i remanentów fundi

pod rejestrem przez się lub Plenipotentą swojego sporządzonym i podpisanym do teyże Kancelaryi Kommissyney za iey rewersem z winnego prawu posłuszeństwa oddał, gdyż Kommissya o skutki tego zalecenia dopomnieć się nie zaniedba, i sprzeciwiających się Woli Ukazu MONAR. SZEGO karać przymuszoną będzie. 7. Podając Kommissya środki do łatwiejszego kończenia interesów edukacyjnych i zmniejszenia processów prawnych, gdzie ich konieczna przymuszać nie będzie potrzeba, oblige także wszystkich Obywateli mających u siebie lokowane summy funduszowe edukacyjne, aby w terminie powyżey wzmiankowanym dokumenta autentyczne pewność zapisanych ewikcyów dowodzące, iako też kwity wszystkie zapłaconych do daty terażniejszey procentów, podobnie pod rejestrami podpisem własnym lub Plenipotentą stwierdzonemi do Kancelaryi Kommissyney deponowali, a to dla wzięcia od Kommissyi rezolucyi względem dalszych lokacyów, iako też dla potrzebnych, których Kommissya zaniedbać nie może z Debitorami funduszowemi i z Jzłami skarbowemi obrachunków. 8. Nie dopełniłaby Kommissya chęci najlepszych panującego MONARCHY, a tém samém własnego swojego powołania będąc wezwaną wspomnianym nieraz Ukazem do nalezytego wyswiecenia wszystkich części funduszu edukacyjnego, które także urosły z dawney przodków naszych gorliwości za przewodnictwem Duchowienstwa krajowego przy innych pobudkach nie mniej dla edukacyi ubogiej młodzi w Konwiłtach, iako też dla utrzymywania Panien bezposażnych i ich nauki poczynionemi fundacyami pomnożone, niektóre nawet z zaniechaney ich Ustawy i powinności zupełnie zapomniane, od pierwiastkowych Instytucyi i przyiętych takowych przez Duchowienstwo obligacyi fundatorskich odstąpione, gdy ie teraz sprawiedliwa bacność Rządowa do ściślejszey zwracając edukacyi wszystkie tey natury fundusze, lub iakiego kolwiek nazwiska legacye dawniey i pod świeżą pamięcią postanowione, władzy Uniwersytetu Wileńskiego, a Zwierzchności Kuratora, i Naywyższemu dozorowi Ministra Oświecenia Publicznego oddaje, kommissya tym powodem wszystkie Zakony i Klasztory iakieykolwiek reguły, obrządku i wyznania oboiey płci w Litewskich, Białoruskich i Mińskiey Guberniach znajdujące się mocą wspomnionego nie raz Ukazu powoływa, ażeby takowe fundusze bądź to na dobrach zapisane, bądź też summovne w Dokumentach iakiegożkolwiek tytułu zawarte, a do edukacyi krajowej stosujące się w czasie przez terażniejsze obwieszczenie ustanowionym do Kancellaryi Kommissyi Sądowey edukacyjney za iey rewersami w autentycznych dowodach odesłały, gdyż w przypadku zataienienia tey części edukacyą krajową interessującey za dowodem nieposłuszeństwa woli MONARSZEY rzeczywiście okazanym, winy ukarania Sądowego, na siebie samych ściagną dobrowolnie. Reszta późniey.

PARYZ d 3 Maia. Jmperator Napoleon jeszcze w Bayonne bawi, i podobno dłużej tam

mieszkać będzie, niżeliśmy rozumieli; d. 20 kwiećnia przyjechał do tego miasta X. Asturyi; d. 24 Senator Lucian Buonaparte; d. 26 X. Pokoju zapewne na żądanie rządu Francuzkiego z więzienia uwolniony; d. 27 małżonka Napoleona, u której nazajutrz X. Asturyi miał audyencyą; d. 29 miał przybyć Król Hiszpański Karol 4 z żoną i córką Etruryi Królową. Spodziewać się możemy, że z Bayonne Hiszpania pierwszą wiadomość odbierze o przywróconey spokojności państwu, zgodzie i jedności domowi Burbońskiemu; powszechnie jest rozumienie, że przeważy się szala na stronę cyca przeciw synowi; czego dowodem niech będą 3 pisma następujące od rządu naszego ogłoszone.

Pierwsze jest list niejakiego agenta Mouthion do W. X. Murata z Araniuez d. 23 marca. Pełniąc, powiada, rozkaz W. X. Mci, udałem się na to miejsce z listem iego do Królowey Etruskiej; była godzina 8; Monarchini spoczywała; uwiadomiona o przybyciu moim wstała, i list przyiwszy kazała, żebym krótko zabawił w pokoju, ponieważ chce pismo W. X. Mci ukazać Królowi i Królowey rodzicom swoim. Czekałem pół godziny; w ten czas Karol 4 z małżonką i córką do mnie przyszli. Monarcha oświadczył naprzód podziękowanie W. X. Mci, że ubolewasz nad iego nieszczęściem, które jest tém nieznośnieysze, iż z synowskiey ręki pochodzi.

Rzekł do mnie, ta rewolucya wczesnie jest przygotowana; pieniądze gminowi rozdawano, syn mój i Minister sprawiedliwości Caballero pierwszymi dzieła są sprawcami. Przynaglony zostałem do abdykacyi, żebym przynajmniej życie moje i Królowey ocalił; bo inaczej pewnie wiedziałem; iż zamordować nas miano pierwszej nocy. Postępek X. Asturyi jest tém szkaradnieyszy, że ia dawno postzegiszy w nim chętkę do panowania, i pędząc rok 60 wieku mego, przyrzekłem onemu zdać koronę, skoro tylko zaślubi Xiężniczkę Francuzką, czego zdawna gorąco pragnąłem. Dziś chce X. Asturyi, żebym z Królową iechał do Badaioz miasta prowincyi Estremadury na granicach Portugalskich leżącego; przekładałem iemu, że powietrze tamteysze zdrowiu mojemu przeciwne jest, więc prosiłem żeby mi pozwolił obrać inne zchronienie; i mam nadzieję że Jmperator Napoleon nie zabroni mnie kupić dobra iakie we Francyi, i w nich resztę wieku spokojnie przepędzić. Podobnym sposobem czyniła Królowa, prosząc syna, żeby zpoźnił przynajmniej wygnanie Rodziców swoich do Badaioz, lecz nie nie otrzymała, i kazano nam gotować się do prędkiey podróży.

Kiedym żegnać się miał z Monarchami, przydaie Mouthion, rzekł Karol 4; pisałem do Jmperatora, w którego ręku los mój składam; chciałem list przez gońca wysyłać, lecz podobno najszybciej dójdzie przez WP. To rzekłszy oddał się do gabinetu swojego, z kąd przyniosłszy wkrótce 2 pisma niżej położone, rzekł jeszcze do agenta. Stan mój jest najsmutnieyszy; porwano gwałtownie X. Pokoju, którego chcą na śmierć prowadzić; inney zbrodni w nim nie upatrzyli,

prócz tej że całym życiem był do mnie przywiązany; nie zaniedbałem żadnych środków, nie oszczędzałem prośb i błagania, chcąc w życiu zachować nieszczęśliwego przyjaciela; lecz wszyscy ucho zamknęli na moje modły; wszyscy pragną zemsty; śmierć zaś X. Pokoju moją śmierć pociągnie za sobą, przyjaciela zginionego nie przeżyję.

Drugie pismo jest list Karola 4 do Imperatora Napoleona przez agenta Mouthion przesłany. W. J. Mość usłyszysz, zapewne z zalem, powiada, o przypadkach w Araniuez zdarzonych, i podobno ubolewać raczysz nad Królem, który do złożenia korony przymuszony, rzuca się dziś na łono Monarchy zprzymierzenia swego, który sam już tylko mocen jest przywrócić szczęście i spokojność mnie, domowi mojemu, wiernemu i ulubionemu poddaństwu. Złożyłem koronę dla tego jedynie, iż mnie do tego zniewalały gwałtowne okoliczności, gdy szcęk broni rozlegał się w pałacu, a krzyk przeraźliwy zbuntowanej gwardyi i gminu pokazywał, że musiałem koniecznie wybierać między życiem i śmiercią moją, po której Królowa miała także umierać. Przymuszony gwałtownie zostałem do abdykacyi; teraz ośmielony nieco, i pełen ufności w Monarsze Francuzkim, który zawsze i statecznie okazywał się moim przyjacielem, postanawiam złożyć w rękę jego los mój, Królowey, X. Pokoju, ażeby stanowił o wszystkim według zdania swego. Przesyłam W. J. Mci protestacyą moją przeciwko wszelkim przypadkom i czynnościom zaszłym w Araniuez, i akoteż przeciw abdykacyi mojej. Oddaę się zupełnie i ufam sercu i przyjaźni jego. W Araniuez d. 21 Marca.

Trzecie pismo jest wspomniana protestacya Karola 4. Protestuję się i oświadczam, powiada, że wyrok mój d. 19 marca dany, którym oddaę koronę Hiszpańską synowi memu, jest dzieło takie, do którego zostałem przynaglony, ażebym zapobiegł większym nieszczęściom, i rozlewowi krwi ukochanego poddaństwa, zatem on wyrok za niebyły i żadney wagi nie mający uważać trzeba.

Przed wyjazdem swoim do Bayonne X. Asturyi od wielu miast Hiszpańskich przysłane czytał powinszowania; jednak nie wszyscy obywatele stali się nieprzyjaciółami X. Pokoju; znalazło się wielu obrońców jego; w tych liczbie wysokie miejsce trzyma Barcellończyk autor pisma następującego.

Przed kilku miesiącami odkryto spisek w Escorialu; wierzyć temu nie chciano, ponieważ zwyczaj jest mieć w podeyrzeniu doniesienia urzędowe; X. Pokoju czyliż nie mógł zmyślić spisku, żeby się pozbył strasznych przeciwników? Lecz wyznanie X. Asturyi było tak wyraźne, że łatwo było wymawiać postępki młodzieńca, niż o nim wątpić. Powtórny spisek w Araniuez szczęśliwszy dowiódł rzeczywistość pierwszego; temu nakoniec uwierzono, gdy drugi przyszedł do skutku; padł ofiarą Minister; cudem prawie zostawiony w życiu słyszy okropne i niekłamane zarzuty; wydarło człowieka ślepemu gmi-

nowi, żeby zginoł mieczem prawa. Strona zwycięzka nie chce oszczędzać tego, który iey zamia-ry odkrył i chciał zniszczyć.

Cóż przecie zarzucono? Łaskę Królewską! zgrzeszyłby zapewne używając iey na złe; lecz w Monarchiach nigdy bronno nie było nikomu starać się o panującego względy. Bogactwa! iakie były przecie, niech mówią dowodnie i pewnie. Złe rządzenie państwem! czyliż przyioł narod w kwitnącym stanie, i mógł lepiej kierować interesami publicznymi? Polityka jest tajemnicą dla wielu niedościgłą. Nikt przynajmniej nie zarzuci, że X. Pokoju nie czuwał nad bezpieczeństwem pana swego, że o zgubie nie przestrzegał, że zdradliwymi doradcami otoczył. Abdykacya gwałtowna i nagła nie jest dziełem iego. Nieszczęśliwi zawsze są winnemi przed gminem; niech tylko szczęście X. Pokoju zacznie sprzyjać, część wielka dzisiejszych przeciwników stanie przy nim.

Milamy inne okoliczności; zostawić nie można bez odpowiedzi zarzutu o dostatkach iego. Gdyby w kilkunastu latach zgromadził owe miliony, te byłyby dowodem, iż Monarchia Hiszpańska jeszcze ma obfite skarbów źródła; i Król Katolicki łatwo może gdy zechce porządek w dochodach i wydatkach ustanowić, dwór utrzymać, woysko opłacić, flotę powiększyć, i czynną zrobić, nową postać krajowi nadać; gdy tym czasem widzi Europa, że to wszystko jest niepodobieństwem dla Hiszpanii wyniszczoney. To pewna, że w pałacach X. Pokoju nie znaleziono miliona piastrow w kleynotach, srebrze, bogatych sprzętach; chociaż zapisywali wszystko nieprzyjaciele iego powiększyć raczy niż zmniejszyć dostatek chcący.

Napoleon mając wzgląd na potrzebę i cierpienie miasta Bordeaux, którego dostatki przez upadek handlu są zmniejszone, przeznaczył sumę blisko 5 mill. fr. wynoszącą na rozmaite budowle i fundusze; iakie są pałac Prefekta, sądowy, szpital na tysiąc łóżek z warunkiem, ażeby z chorzy w iednym nie byli mieszczeni, katedra i mieszkanie Arcy Biskupa, Plebania, Seminarium; naprawa bruków, osuszenie błot przeległych, dom żebraków; zamek Trompette, Fort Louis miastu darował, iakoteż wiele innych domów skarbowych, z których przedaży i materyałów zbierze się pomieniona summa; pomienione zamki mają być z ziemią zrównane. Monarcha uważając, że w departamencie Gironde upadają winnice przez niemożność przedawania win za granicę, właścicielom onych sumę 3 mill. fr. pożyczył.

Minister morski ogłasza, że od 10 stycznia do 1 kwietnia Francuzi na morzach Europejskich zabrali 41 statków Angielskich, 4 Portugalskie, 1 Sycylijski, 2 Algerskie, których ładunek do 7 t. beczek wynosił; z tej liczby 16 zpalily lub zatopiły fregaty nasze. X. Borghese przybył do Turinu, i przyioł administracyą departamentów Francuzkich we Włoszech; obecność iego potrzebna jest dla pociechy i wsparcia Piemontczyków, którzy często ponowionem ziemi trzęsieniem zatruwani, szkodę wielką ponieśli. W Lyonie teatr zamknięto; iedni to przypisują niedostatkowi

mieszkańców; drudzy tylko upadłej ochocie do widowisk; wszyscy teraz zatrudniają się wskrzeszeniem iedwabnych rękodzieł, rozmnażaniem bawełny, pożytecznym przemysłem.

Napoleon powracając z Hiszpanii ma dłużej zabawić w Bordeaux którego obywatele mają nadzieję prowadzenia handlu z Amerykańskimi osadami Króla Katolickiego, gdy pokoy nastąpi. G. Junot nie przyjął ofiarowanej dostojności Prezydenta Akademii Lisbońskiej. W Porto umarł G. Taranco G. Kapitan Gallicyi, kommandant armii Hiszpańskiej w Portugalli; był woluntaryuszem przy Feld Marszałku Suworowie pod Ocza-kowem i Jzmajłowem. W. X. Murat chcąc ulgę przynieść obywatelom Madritu, półki Francuzkie z miasta wyprowadzone na polach pod namiotami rozłożył. Gubernatorowi Catalonii donosił G. Duhesme, że rząd nasz pozwala z południowych departamentów zboże wprowadzać do Hiszpanii.

Lista Xiążąt, którzy ten tytuł od Napoleona otrzymali albo mają otrzymać, jest wygotowana, każdy z nich obeymie dobra przez Monarchę darowane w różnych krajach podbitych, Włoskich, Niemieckich, Pruskich; Monarchowie tam panujący mogą one odkupić na procent 5 w przeciągu dwóletnim; wzięte kapitały właściciele powinni przenieść do Francyi, złożyć w skarbie, i nabyć dobra ziemskie, których szacunek przez to w górę pójdzie; darowany dochód każdemu wynosić ma do 250 t. fr. Król Hollenderski wkrótce spodziewany jest w Paryżu; Marszałka De Winter, Ministra Roell, i byłego Pensyonarza Schimmelpenninck ma wynieść na Xiążęcą dostojność.

WIEDEN d. 8 Maia. Pomnożonemu garnizonowi miasta Braunau kazano twierdze zburzyć, robota zacząć się miała przy końcu kwietnia. Słychać że Ratisbona przejdzie pod panowanie Króla Bawarskiego. Po oddaleniu się eskadry Francuzkiej z Corfou pokazały się Angielskie fregaty na morzu Adryatyckiem, zabierając kupieckie statki. W Rzymie G. Miollis zabronił noszenia sztyletów, puinałów, krocic, broni wszelkiej, pod karą 5 szkodów i 12 d. więzienia za pierwsze przestępstwo, dwoie tyle za powtórne; gdyby zaś kto ranił człowieka, stanie przed sądem wojskowym. Żołnierz Papieżki złożył ową kokardę, przeciw której Wice Król Eugeniusz niedawno wydał ostre przepisy.

COPPENHAGA d. 3 Maia. Tak dawno zapowiedziana, długo oczekiwana flotta przewozowa Brytaunii W, wczora ciasną Sund przeszła, lecz nie w liczbie 400 żagłów, iak głośzono, ledwie ich było 40 przewozowych pod strażą kilku wojennych; niektóre zbliżywszy się do Cronenburga miały rozprawę z korsarzami i szalupami Duńskimi mało znaczącą, inne pod wyspą Hveen stały. Prawdziwa potęga nieprzyjaciół nie jest wiadoma dokładnie; widać eskadry krążące około Jutlandyi, drugie w Belcie, inne w Sundzie i na wielu miejscach; co tém bardziey rząd nasz pobudza do przygotowania wypraw obronnych. Marszałek Bernadotte główną kwaterę prze-

niósł z Fionii do Xięstwa Sleswickiego; wojska Francuzkie na wyspach Langeland, Arroe, Tassing załogą stały.

Kapitan Jessen okręt swój poddał Angielskim Nassau i Stateli od 64 armat, które w boiu straciły 12 zabitych, 30 ranionych. Kommandant eskadry Norwegańskiej Fisker atakował flotyllę Szwedzką pod Stroemstad, ieden statek zepsuł, kilka zatopił. O porażeniu Szwedów którzy do Norwegii wtargnąć mieli, czekamy jeszcze urzędowego doniesienia. Patryotyczny zapal Norweganów przyszedł do stopnia najwyższego, mianowicie gdy odezwę G. Krogh w Drontheim daną przeczytali, w której przypomina im, że przodkowie pod imieniem Normannów strasni byli niegdys Europie; potomkom zaiste przystoi równą waleczność okazać w obronie progów oyczystych. G. Ewald Officyerom armii Duńskiej zalecił uważne czytanie dzieła wydanego przez Księdza Lorsen o sposobie odpierania nieprzyjaciół dzisiejszych oyczyny naszej; zbiłając zaś wszelki przesąd i zarzut przeciw autorowi, powiada, że wojna rewolucyjna militarne talenta świata obiawiła w rozmaitych stanach; sam Ewald podczas Amerykańskiej wojny znał duchownego imieniem Muhlenberg w obozach Angielskich, bez którego rady Generałowie Brytańscy i Hascy nic nie czynili.

LONDYN d. 18 kwietnia. Kupcy, manufakturzystowie, inni obywatele znaczniejsi tej stolicy w liczbie wielkiej podali Parlamentowi prozbę godną uwagi, ażeby naród Angielski z Ameryką wojny nie zaczynał, gdyż ten przypadek zniszczy zupełnie nasz handel dość zciężniony. W tém piśmie dowodzą kupcy, że Amerykańscy żeglarze corok zabierają towarów Angielskich najmniej za 10 mill. Sterlińgów; ponieważ tak wiele potrzebować nie mogą prowincye RPtey, idzie zatem iż Amerykanie część znaczną udzielać zwykli drugim narodom. W teyże prozbie jest wyrażono, iż Amerykańscy kupcy Angielskim zawinią 12 mill. Sterlińgów, którą sumę stracić możemy, jeżeli RPta obciągną być przestanie.

Admiralicja wiele okrętów do Gibraltaru wysłała, słysząc że Francuzi mówić nie przestają o blizkiem oblężeniu tej twierdzy, która dziś jest opatrzona we wszystko. Ministerskarbowy oświadczył, że wkrótce rząd zaciągnie długiem 8 mill. Sterlińgów na potrzebę skarbu Angielskiego, a 1 million dla Irlandyi. Rząd nasz w głębokiem utaleniu trzyma układy swoje względem wypraw zamorskich; iedne po drugich wychodzą z portów eskadry uzbrojone do miejsc przeznaczonych; inne za niemi następują iak tylko będą gotowe do żeglugi; o wielkiej flotcie statków przewozowych kilkaset liczącej, którą w Yarmouth zgromadzono, żeby wojska lądowe zaniósł do Sundu, nie pewnego jeszcze nie wiemy, wyszła, czyliż na miejscu zostanie. W Madras i na brzegach Coromandelskich kompania wschodnio Indyjska wyprawę gotuje; nic innego mieć za cel nie może, iak podbicie wysp Manilskich, Francuzkiej, albot Batawii i Hollenderskich osad.